

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
 «ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
 Інститут бізнесу та сучасних технологій
 Кафедра економічної кібернетики та інформаційних систем

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Бізнес-аналіз діяльності підприємства»
 на 2020-2021 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 5 семестр
Освітня програма/спеціалізація	Бізнес-економіка
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
 науковий ступінь і вчене звання,
 посада

Яковенко Т. І.
 к.е.н.
 доцент

Контактний телефон	509205
Електронна адреса	rareklama7@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.ek.puet.edu.ua он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/wk/course/view.php?id=1989

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	оцінка фактичного стану господарювання; виявлення причин, які спричинили відхилення фактичних показників від планових; визначення кількісного та якісного впливів різних факторів на результати господарювання; визначення резервів поліпшення наявного стану; розробка, обґрунтування шляхів і заходів подальшого використання виявлених резервів та контроль за їх виконанням.
Тривалість	
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: залік (ПМК)
Базові знання	Наявність знань з економічного аналізу, що вивчає економічні результати господарювання як наслідок економічних процесів. Під час аналізу детально з'ясовують причини отримання певних результатів господарської діяльності чи їх зміну. Пізнання причинно-наслідкових зв'язків у господарській діяльності підприємства дає змогу зрозуміти сутність економічних процесів і на цій основі достовірно оцінити досягнуті результати, виявити резерви підвищення ефективності виробництва, обґрунтувати управлінські рішення.
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.</p> <p>ПР 8. Застосовувати відповідні економікоматематичні методи та моделі для вирішення економічних задач.</p>	<p>ЗК 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.</p> <p>СК 3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.</p> <p>СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.</p> <p>СК 7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.</p> <p>СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійно ї роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теорія економічного аналізу		

<p>Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення і становлення економічного аналізу як самостійної науки 2. Предмет і об'єкти економічного аналізу. Суб'єкти його проведення 3. Значення, завдання і зміст 4. Наукові основи економічного аналізу 5. Місце економічного аналізу в системі наук. 	<p>Дана тема носить загальнотеоретичний характер, і є центральною для формування правильної уяви про зміст всього курсу.</p> <p>В процесі вивчення теми студент повинен зрозуміти, що економічний аналіз виникає як самостійна наука, з одного боку, у відповідь на потреби практики, з іншого – внаслідок диференціації економічних наук. Одночасно, економічний аналіз є результатом синтезу ряду спеціальних та галузевих наук і зберігає з ними зв'язок. Характеризуючи зв'язок економічного аналізу з іншими науковими дисциплінами, необхідно конкретизувати, як саме цей зв'язок проявляється (тобто чи виступає дана наука як теоретична, методологічна або інформаційна база для проведення економічного аналізу) і яким чином економічний аналіз впливає на розвиток суміжних з ним наук.</p> <p>При вивченні питання щодо предмета економічного аналізу, необхідно враховувати те, що сутність предмета залишається незмінною, в той час, коли його визначення конкретизувалося, поглиблювалося та розширювалося з розвитком самої науки. Для розуміння суті полеміки і набуття навичок наукової дискусії студенту пропонується ознайомитись з різними точками зору на предмет економічного аналізу.</p> <p>Наукова дисципліна вважається самостійною наукою, якщо вона має власний предмет дослідження. Тому студенту рекомендується виявити принципові відмінності у визначеннях предмета споріднених економічних дисциплін.</p> <p>Вивчаючи зміст та завдання економічного аналізу, слід звернути увагу на те, як змінюються пріоритети економічного аналізу в процесі становлення ринкових відносин, які у зв'язку з цим виникають зміни в теорії та практиці економічного аналізу.</p> <p>Для більш повної уяви про еволюцію поглядів на предмет економічного аналізу студенту рекомендується ознайомитись з історією виникнення та становлення економічного аналізу як науки, звернувши увагу на те, які розділи та види економічного аналізу на конкретних історичних етапах вважались найбільш важливими, який внесок у формування наукового економічного аналізу зробили вітчизняні вчені.</p> <p>Розв'язання практичних завдань з даної теми програмою дисципліни не</p>	<p>Виконати завдання до самостійного опрацювання до теми дистанційного курсу навчальної дисципліни</p>
---	---	--

<p>Тема</p> <p>2. Метод і методичні прийоми економічного аналізу</p> <p>1. Класифікація способів і прийомів економічного аналізу.</p> <p>2. Поняття факторів і резервів господарської діяльності та їх класифікація.</p> <p>3. Види факторного взаємозв'язку. Типи кінцевих факторних систем.</p> <p>4. Спосіб елімінування як основа традиційних прийомів детермінованого факторного аналізу.</p> <p>5. Деталізація і узагальнення факторів. Прийоми детермінованого моделювання.</p>	<p>Тема є базовою для успішного засвоєння як матеріалу другого модуля, так і дисципліни в цілому. Теоретичний матеріал теми викладено з урахуванням того, що студент уже має певну попередню підготовку з практики економіко-статистичних розрахунків, тому в ньому не розглядаються питання розрахунку відносних, середніх величини, аналітичних показників ряду динаміки, проведення групувань, логіки побудови статистичних індексів. Якщо певні проблеми з цього приводу виникають, то рекомендується повторити відповідні розділи із курсу теорії статистики. Типові приклади до теми також не передбачають роз'яснень розрахунків, вивчених в попередніх дисциплінах. В типових прикладах з даної теми основна увага приділена побудові факторних мультиплікативних залежностей та проведенню розрахунків прийомами ланцюгових підстановок, абсолютних та відносних різниць.</p> <p>Застосування традиційних прийомів факторного аналізу для інших типів зв'язку розглянуто на типових прикладах, наведених в інших темах курсу: для адитивної залежності це задача 5 в темі 5 та задача 1 в темі 8, для змішаних – задача 2 в темі 8.</p> <p>Таким же чином для уникнення дублювання здійснено і для роз'яснення прийомів детермінованого моделювання: на прикладі задачі 1 теми 2 викладено пояснення прийому поширення факторних систем і на прикладі задачі 3 в темі 8 – скорочення факторних систем.</p>	<p>Виконати завдання до самостійного опрацювання до теми дистанційного курсу навчальної дисципліни</p>
--	---	--

<p>Тема 3. Види економічного аналізу</p> <p>1. Класифікація видів економічного аналізу.</p> <p>2. Значення, зміст, завдання, особливості проведення та джерела інформації попереднього (перспективного), оперативного та поточного (ретроспективного) аналізу.</p> <p>3. Просторові форми економічного аналізу (внутрішньогосподарський, міжгосподарський та галузевий); їх завдання, організація, виконавці і особливості проведення.</p> <p>4. Сутність та методика проведення функціонально-вартісного аналізу.</p>	<p>При вивченні даної теми слід мати на увазі, що здійснення економічного аналізу, як правило, ґрунтується на використанні традиційних аналітичних процедур і прийомів, спільних для будь-якого економічного дослідження. Проте в деяких випадках в залежності від мети, змісту аналітичного процесу та специфіки наявної інформації застосовуються методи, характерні лише для даного виду економічного аналізу.</p> <p>Так, проведення порівняльного аналізу має на меті зіставлення ряду економічних та техніко-виробничих показників одночасно по декількох підприємствах для виявлення кращого з них за сукупним результатом. З процедурою проведення такого порівняння студент може ознайомитись на основі алгоритму розв'язання наведеного в дистанційному курсі прикладу.</p>	<p>Виконати завдання до самостійного опрацювання до теми дистанційного курсу навчальної дисципліни</p>
--	---	--

<p>Тема 4. Організація та інформаційне забезпечення економічного аналізу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні принципи раціональної організації економічного аналізу. 2. Основні етапи проведення економічного аналізу. Організація аналітичної роботи на різних рівнях управління. 3. Класифікація економічної інформації. Принципи створення раціонального потоку інформації. 4. Методи перевірки та обробки джерел інформації. Узагальнення і оформлення результатів аналізу. 	<p>За навчальним планом тема носить переважно теоретичний характер, з неї не передбачено виконання практичних завдань. Проте при вивченні теоретичних аспектів теми в процесі опрацювання економічної літератури студент повинен звернути увагу на її практичний зміст. Організація економічного аналізу перш за все являє собою чітку програму дій, якою передбачено послідовність проведення аналітичних процедур, встановлення термінів завершення окремих етапів робіт, пріоритетів на кожному етапі, призначення відповідальних та виконавців з окремих розділів. Незалежно від виду аналізу його результат багато в чому визначається повнотою та якістю інформації про обраний об'єкт дослідження. В економічній літературі можна зустріти різні класифікації джерел інформації. Студент має з'ясувати, що включає нормативна, планова, облікова та позаоблікова інформація, за якими ознаками класифікують джерела інформації.</p> <p>До основних вимог, що висуваються до якості інформації, відносять повноту, достовірність, порівнянність у часі і просторі, взаємозв'язок елементів, узгодженість, безперервність оновлення. Відповідність економічної інформації цим вимогам досягається шляхом її всебічної перевірки та первинної обробки, послідовність та порядок проведення яких необхідно детально вивчити.</p>	<p>Підготовка відповідей на теоретичні питання п темі</p>
<p>Модуль 2. Методичні основи аналізу найважливіших показників виробничо-фінансової діяльності підприємства</p>		

<p>Тема</p> <p>5. Аналіз результатів економічної діяльності суб'єктів господарювання</p> <p>1. Значення, основні напрями та інформаційне забезпечення аналізу виробництва і реалізації продукції.</p> <p>2. Оцінка виконання виробничої програми за загальним обсягом, номенклатурою та асортиментом.</p> <p>3. Аналіз рівномірності і ритмічності виробництва.</p> <p>4. Аналіз якості та конкурентоспроможності продукції.</p> <p>5. Аналіз виконання договірних зобов'язань. Вплив реалізації продукції на фінансові результати та фінансовий стан підприємства.</p> <p>6. Факторний аналіз обсягу реалізації продукції та виявлення резервів його збільшення.</p>	<p>При вивченні даної теми студент повинен перш за все чітко розрізнити систему показників, що характеризують обсяг продукції, завдання та послідовність проведення аналізу.</p> <p>Система вартісних показників продукції розглядалась в курсі «Статистика фінансів з основами економічної статистики». Інформація про їх зміст наведена в глосарії. Крім того, розрахунок деяких показників потребує навичок і вмінь, отриманих при засвоєнні тем «Ряди динаміки», «Показники варіації», «Індекси» при вивченні дисципліни «Статистика».</p> <p>Розглядання теми розпочинають з усвідомлення ролі виробництва продукції у формуванні прибутку, рентабельності, платоспроможності та конкурентоспроможності підприємства в ринковому середовищі. В тексті лекції матеріал викладено переважно орієнтовно на аналіз показників продукції промисловості. Кожен вид економічної діяльності має свій показник продукції: в торгівлі це товарооборот, в будівництві – обсяг будівельно-монтажних робіт, на транспорті – вантажооборот тощо. Методика їх аналізу та арсенал застосовуваних методів близькі, так як в кожному випадку аналізу підлягає сумарний вартісний показник. Ці загальні підходи і викладені в тексті. Проте в кожній галузі можуть застосовуватись і специфічні розрахунки, характерні лише для даного виду економічної діяльності. В такому випадку необхідно скористатись навчальною літературою галузевого спрямування.</p>	<p>1. Виконати завдання до самостійного опрацювання до теми дистанційного курсу навчальної дисципліни</p>
---	--	---

<p>Тема</p> <p>6. Аналіз ресурсозабезпечення операційної діяльності та ефективності використання ресурсів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення, завдання та джерела аналізу ресурсів виробництва. 2. Аналіз використання трудових факторів виробництва. 3. Аналіз наявності, стану та ефективності використання основних засобів виробництва. 4. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання. 	<p>Вивчення даної теми ґрунтується на знаннях студентом основних показників чисельності та руху персоналу, складу фондів робочого часу, методики розрахунку різних показників продуктивності праці та розуміння їх взаємозв'язку, знання складу витрат на оплату праці, які розглядались в темі «Статистика праці»; знає види оцінки основних засобів, показники їх стану та руху, які розглядались в темі «Статистика національного багатства» дисципліни «Статистика фінансів з основами економічної статистики», а також в інших прикладних економічних дисциплінах. На випадок труднощів з розуміння того або іншого показника інформація про їх зміст наведена в глосарії. Крім того, розрахунок деяких показників потребує навичок і вмінь, отриманих при засвоєнні тем «Узагальнюючі статистичні показники», «Ряди динаміки», «Індекси» при вивченні дисципліни «Статистика». Також звертаємо увагу, що значна частин практичних завдань в модульних контрольних роботах та для самостійного опрацювання теми вимагає від студента засвоєння правил побудови моделей взаємозв'язку та володіння методикою традиційного факторного аналізу, яка розглядалась в темі 2 цього курсу.</p>	<p>Виконати завдання до самостійного опрацювання до теми дистанційного курсу навчальної дисципліни</p>
<p>Тема 7. Аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу витрат на виробництво. 2. Аналіз структури витрат за економічними елементами та статтями калькуляції. 3. Аналіз впливу факторів на зміну рівня витрат на одну гривню продукції. 4. Аналіз окремих статей витрат на виробництво. 	<p>При вивченні даної теми студент повинен знати основні абсолютні та відносні показники собівартості продукції які розглядалась у відповідній темі дисципліни «Статистика фінансів з основами економічної статистики». Крім того, розрахунок деяких показників потребує навичок і вмінь, отриманих при засвоєнні тем «Узагальнюючі статистичні показники», «Ряди динаміки», «Індекси» при вивченні дисципліни «Статистика». Також крім вивчення теоретичного матеріалу курсу для кращого розуміння складу показників рекомендуємо ознайомитись з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №16 “Витрати” і №9 “Запаси”;</p>	<p>1. Виконати завдання до самостійного опрацювання до теми дистанційного курсу навчальної дисципліни</p>

<p>Тема</p> <p>8. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства</p> <p>1. Значення, завдання та джерела інформації для аналізу прибутку і рентабельності.</p> <p>2. Аналіз фінансових результатів за видами діяльності.</p> <p>3. Факторний аналіз показників прибутку.</p> <p>4. Система показників рентабельності господарської діяльності та методика їх аналізу.</p>	<p>При вивченні даної теми студент повинен знати систему показників прибутку та рентабельності, які розглядалась в темі «Статистика фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання» курсі «Статистика фінансів з основами економічної статистики». Інформація про їх зміст наведена в глосарії. Для успішного розв'язання завдань рекомендуємо опрацювати зміст Положень (стандартів) бухгалтерського обліку № 2 «Баланс», № 3 «Звіт про фінансові результати».</p>	<p>1. Виконати завдання до самостійного опрацювання до теми дистанційного курсу навчальної дисципліни</p>
--	---	---

Інформаційні джерела

Основні

1. Економічний аналіз: Навч. посібник / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП “Рута”, 2003. – 680 с.
2. Кіндрацька Г.І, Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: Підручник. К.: Знання, 2008. – 487 с.
3. Мних С.В. Економічний аналіз: Підручник. – К.: Знання, 2011. – 630 с.
4. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 668 с.
5. Цветкова Л. О. Економічний аналіз: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009.

Додаткові

1. Андреева Г. І. Економічний аналіз: Навч.-метод. посіб. – К.: Знання, 2008. – 263 с.6.
2. Баканов М.И., Шеремет, А.Д. Теория экономического анализа: Учебник.– М.: "Финансы и статистика", 2001. – 416 с.
3. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу: Навч. посібник. – К.: Знання, 2008. – 639 с.
4. Мних С.В. Економічний аналіз: Практикум. – К.: ЦНЛ, 2005. – 432 с.
5. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: Підруч. – К.: Знання, 2008 - 630 с

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publiczna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-7): захист домашнього завдання (- балів); обговорення матеріалу занять (- бали); виконання навчальних завдань (20 балів); завдання самостійної роботи (10 балів); тестування (10 бали); поточна модульна робота (10 балів).	50
Модуль 2 (теми 8-14): відвідування занять (- балів); захист домашнього завдання (- балів); обговорення матеріалу занять (- бали); виконання навчальних завдань (20 балів); завдання самостійної роботи (10 балів); тестування (10 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни